

Deklarácia
prvého európskeho konventu
o mládežníckej práci

Ghent, Belgicko, 7-10 júl 2010

Deklarácia prvého európskeho konventu o mládežníckej práci

Preambula

K prvému európskemu konventu o mládežníckej práci došlo počas belgického predsedníctva Európskej únie v júli 2010. Deväť rokov po tom, čo Európska únia vydala dokument Biela kniha o mládeži počas predchádzajúceho belgického predsedníctva Európskej únie, sa mládežnícka práca a mládežnícka politika vrátili do Ghentu. V centre pozornosti bola výlučne mládežnícka práca. Konvent sa snažil spojiť minulosť, prítomnosť a budúcnosť mládežníckej práce v teoretickej a praktickej rovine. Viac ako 400 účastníkov z 50 krajín sa zapojilo do intenzívnej a masívnej rozpravy – prostredníctvom plenárnych schôdzí, workshopov pod názvom „mládežnícka práca v akcii“, návštev miestnych mládežníckych projektov a tematických seminárov, ktoré trvali viac ako tri dni. Konventu predchádzala konferencia skúmajúca dejiny mládežníckej práce v Európe, tretie podujatie tohto druhu nasledujúce po dvoch predchádzajúcich seminároch v Blankenberge, v Belgicku. Jej výsledkom boli nasledovné myšlienky. Tento konvent je adresovaný ministerstvám zodpovedajúcim za oblasť mládeže v 50 krajinách, ktoré patria do Európskej únie a/alebo do Rady Európy, ďalším európskym inštitúciami a politickým štruktúram zaoberajúcim sa problematikou mladých ľudí v rámci národnej, regionálnej a miestnej samosprávy a, samozrejme, mládežníckou prácou a samotnými mladými ľuďmi.

História

Existuje veľa verzií výkladu histórie mládežníckej práce v Európe ako aj nedávnej histórie mládežníckej práce na európskej úrovni. Je charakterizovaná rozmanitosťou, rozpínavosťou a rozvojom. Ovplyvňovalo ju množstvo faktorov a realizovala sa rôznorodo – prostredníctvom sociálnych hnutí, mládežníckych organizácií a združení, náboženských zoskupení, mimovládneho sektora a prostredníctvom národnej, regionálnej a miestnej mládežníckej politiky. Spája sa s rôznymi skupinami mladých ľudí, ktorí sa často líšia sociálnym/spoločenským postavením, vierovyznaním, politickou príslušnosťou alebo kultúrnymi záujmami. Organizuje sa rôzne, niekedy ju riadia dospelí, inokedy sa dospelí na jej riadení len spolupodieľajú alebo ju riadia mladí ľudia samostatne.

Mládežnícka práca v súčasnosti

Mládežnícka práca je komplexná a častokrát nesprávne chápaná z hľadiska tejto svojej komplexnosti. Jednoducho povedané, plní dve funkcie. Poskytuje priestor na zjednocovanie, spájanie, aktivity, dialóg a konanie. Mladým ľuďom tiež poskytuje podporu, príležitosť a skúsenosť (zážitok) na ich ceste z detstva do dospelosti. V súčasnej Európe sa riadi princípmi participácie a sebakontroly nad vlastnými životmi, hodnotami ľudských práv a demokracie rovnako ako princípmi antidiskriminácie a tolerancie. Ovplyvňovaná je celou škálou politík a poznatkov z výskumov. Vykonávajú ju tak dobrovoľníci ako aj platení pracovníci. Zakladá sa na dobrovoľnom vzťahu s mladými ľuďmi. Financuje a riadi sa mnohoroako. Jej podstatou je sociálna prax fungujúca medzi mladými ľuďmi a spoločnosťami, v ktorých žijú. Preto sa zaoberá množstvom trecích plôch vznikajúcich z tohto vzťahu. Patrí k nim zosúladenie mládežníckeho výskumu, politiky a praxe, dávanie zmyslu rozličným rokovaniam o mládežníckej politike (na európskej, národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni), zakladanie medzirezortných aktivít, zaoberanie sa otázkami školení, kompetencií a ich uznania ako aj podpory pedagogických, vzťahových a metodických prístupov k praxi v oblasti mládežníckej práce.

Mládežnícka práca je definovaná v uznesení Rady Európy, ktoré sa týka obnovenej štruktúry európskej spolupráce v oblasti mládeže (2010 – 2018) ako širšieho pojmu zastrešujúceho rozsiahlu oblasť aktivít sociálneho, kultúrneho, vzdelávacieho alebo politického charakteru zameraných na mladých ľudí. Tieto aktivity čoraz viac zahŕňajú šport a služby pre mladých ľudí. Mládežnícka práca patrí do oblasti mimoškolského vzdelávania a špecifických voľnočasových aktivít zabezpečovaných a realizovaných profesionálnymi mládežníckymi pracovníkmi, mládežníckymi vedúcimi alebo dobrovoľníkmi a zakladá sa na procese neformálneho vzdelávania a na dobrovoľnej participácii.

Počas konventu bola stručne definovaná ako poskytnutie „priestoru a možností pre mladých ľudí sformovať si vlastnú budúcnosť“. Nech už je definícia akákoľvek, niet sporu o tom, že rôzne formy mládežníckej práce zapájajú rôznych mladých ľudí, používajú rozličné metodické postupy, zaoberajú sa rozmanitými témami a realizujú sa v rôznych súvislostiach. V rámci týchto skupín, metód, tém a súvislostí sa práca s mladými ľuďmi adaptuje a vyvíja nadčasovo.

Na konvente sa pozornosť sústredila na súčasnú mládežnícku prácu a na mládežnícku prácu v budúcnosti – čerpajúc zo skúseností z minulých období. V kontexte zmeneného a meniaceho sa života mladých ľudí vyvstalo mnoho otázok či bolo treba meniť mládežnícku prácu alebo nie, otázok týkajúcich sa vzťahu medzi mládežníckou prácou a mládežníckou politikou ako aj otázok týkajúcich sa prínosu mládežníckej práce pre samotných mladých ľudí. Špecifické výzvy v rozprave zahŕňali úlohu/rolu mládežníckej práce v spojitosti s nezamestnanosťou mladých ľudí, otázky kvality a kvalifikácie mládežníckej práce a formy mládežníckej práce, ktoré si vyžaduje spolužitie v rozdielnych spoločnostiach. Účastníci vynaložili veľa energie na témy ako napríklad dostupnosť, štandardy, uznanie, východiská (zdroje) a dopady mládežníckej práce.

Priority mládežníckej práce a mládežníckej politiky

Medzi mládežníckou prácou na jednej strane a mládežníckou politikou na druhej strane nie je dostatočné chápanie a prepojenie. Politici možno potrebujú dosiahnuť lepšie povedomie o mládežníckej práci, ale mládežnícki pracovníci tiež musia zabezpečiť lepšie chápanie procesu robenia politiky. Keď ide o rozvoj politiky, úrady a oficiálne inštitúcie zvyčajne sledujú svoje vlastné priority a programy na úkor priorit mládežníckej práce a mladých ľudí ako takých. Medzi „horným dnom“ a „spodným stropom“ sú potrebné silnejšie väzby. Mládežnícki pracovníci by mali byť zapojení do diskusií o robení politiky v jej širších oblastiach, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí. Rovnako by sa malo s mládežníckymi pracovníkmi hovoriť o politike, ktorá má možno väčšie nepriame účinky na mladých ľudí. Je dôležité, aby rozvoj politiky v oblasti mládeže, ale aj mimo nej, zahŕňal tak organizovaných ako aj menej organizovaných mladých ľudí. Mládežnícke organizácie hrajú významnú úlohu v týchto procesoch.

Mládežnícki pracovníci a mladí ľudia by mali byť zapojení do rozvoja mládežníckej politiky, do procesu jej zavádzania do praxe a do jej hodnotenia. Špecifické iniciatívy v oblasti mládeže by mali byť postavené na princípoch a hodnotách mládežníckej práce: mali by mať právny základ, zameranie na príležitosti, pozitívnu orientáciu a mali by byť založené na základe rovnosti prístupu a zainteresovanosti (angažovanosti).

Štruktúrovaný dialóg, k rozvoju ktorého došlo v ostatných rokoch a dialóg s národnými, regionálnymi a miestnymi Radami mládeže ako aj s Európskym mládežníckym fórom a Poradným výborom Rady Európy znázorňujú pokrok ku ktorému došlo období niekoľkých rokov. Avšak takéto procesy sa musia v budúcnosti posilňovať prostredníctvom rozširovania základne tohto dialógu a výraznejšieho používania praktík spoločného riadenia.

Pozícia mládežníckej práce a medzisektorová spolupráca

Mládežnícka práca bola historicky preukázateľne vykonávaná v izolácii. Dnes sa očakáva, že sa čoraz viac zapojí do omnoho väčšej spolupráce v širšom rámci rozvoja medzisektorovej politiky v oblasti mládeže. Medzisektorová spolupráca nadobúda viacero foriem: medzi výchovno-vzdelávacími sektormi, medzi agentúrami a oblasťami politiky, ktoré sa dotýkajú mladých ľudí (ako napríklad zdravie, zamestnanosť, justícia), medzi zdrojmi financovania a na rôznych úrovniach riadenia (správy). Nájdu sa ľudia, ktorí nemusia súhlasiť s tým, že je potrebné posilniť komunikáciu, koordináciu a spoluprácu. Aby sa mládežnícka práca lepšie zapojila do týchto procesov, musí sa postaviť výzve identity a strachu z inštrumentalizácie. Mládežnícka práca môže byť niekedy slabým článkom v rámci takýchto opatrení, vytvárajúcim obavy o oslabenie jej zreteľného prínosu do života mladých ľudí. Takáto spolupráca umožňuje lepšie delenie sa o dobrú prax a rozvíja prax na báze silnejšej spolupráce. Mládežnícka práca, samozrejme, zaujíma správne miesto na to, aby umožnila kontakt s mladými ľuďmi a aktivity s nimi. Avšak, môže dôjsť k tomu, že jej privilegované miesto a vzťah k mladým ľuďom sa môže oslabiť spoluprácou s organizáciami, ako napríklad s políciou alebo poskytovateľmi odborných školení, aj keď sa napokon ciele delia medzi organizácie a mladých ľudí ako takých. Dôveru a vierohodnosť, respektíve autoritu, ktorú majú mládežnícki pracovníci u mladých ľudí, možno rýchlo oslabiť za predpokladu, že nebudú od začiatku zodpovedne a starostlivo stanovené pravidlá ich zaangažovanosti na báze rovnosti a vzájomného rešpektu.

Informácie, dopad a účinok

Práve kvôli rôznorodosti mládežníckej práce, musí existovať aj ekvivalentný rôznorodý spôsob identifikácie prínosu, ktorý má tak na mladých ľudí ako aj na spoločnosť. Je potrebné nahradiť klasické hodnotiace nástroje šírením dobrej praxe, respektíve dobrých príkladov, o ktorých môžu ostatní premýšľať. Existuje pomerne úzka škála poznatkov o mládežníckej práci. Napriek rozvoju Európskeho centra poznatkov o mládežníckej politike sú potrebné ďalšie formy zbierania, šírenia a prekladania princípov, politiky a praxe mládežníckej práce; nie všetci mládežnícki pracovníci totiž vedia čítať v angličtine. Existujú zdroje informácií na európskej úrovni, ale potrebujeme silnejšieho/lepšieho sprievodcu na ich lokalizáciu a sprístupnenie; dospelo sa k záveru, že youthwork.eu môže byť sľubným začiatkom.

Len lepšou informovanosťou a poznatkami o mládežníckej práci môžeme lepšie chápať, šíriť a hodnotiť jej dopady. Potrebujeme zbierať, zhromažďovať, zoraďovať a analyzovať tak kvantitatívne ako aj kvalitatívne údaje (fakty).

Cieľom takéhoto zberu informácií je napomáhať k zviditeľňovaniu mládežníckej práce, podporovať jej kvalitu v praxi a tým zlepšovať jej vierohodnosť. Na ďalšej úrovni je dôležité chrániť dôkazné informácie o životných podmienkach mladých ľudí ako základňu strategického a operatívneho myslenia týkajúceho sa mládežníckej práce a mládežníckej politiky.

Podstatný pre túto potrebu je prieskum mládeže ako aj jej monitoring. Týmito a ďalšími mechanizmami sa mládežnícka práca naozaj môže začať pri samotných mladých ľuďoch.

Vo vzťahu k výstupom a dopadu mládežníckej práce treba proklamovaný trojuholník tvorený mládežníckym výskumom, politikou a praxou rozšíriť na štvorec zahŕňajúci mládežnícke organizácie a mladých ľudí.

Náhľady zo všetkých strán potrebujú platformu na zvažovanie dopadov. Súrne potrebujeme mapovanie či vynachádzanie foriem a objemu mládežníckej práce v členských štátoch, jednak preto, aby sme pochopili a šírili súčasné príklady dobrej praxe a jednak preto, aby sme zaviedli strategický smer mládežníckej práce v budúcnosti.

Mládežnícka práca pre všetkých a vo svojej rôznorodosti

Rôznorodosť v mládežníckej práci sa spája s jej prístupnosťou pre všetkých. Konvent podčiarkol dôležitosť nízkeho prahu otvorených dverí praxe. Mládežnícki pracovníci však potrebujú pokročilejšie školenia a záväzky k univerzálnym hodnotám, aby mohli čeliť rýchlo sa meniacim potrebám mnohých populácií mladých ľudí. Navrhované školenia musia ísť až za hranicu chápania potreby tolerancie a až po získavanie poznatkov a kompetencií v oblasti kultúrnej rozmanitosti. Okrem toho dnes dochádza k výraznejšiemu modelovaniu rolí posilňovaním rôznorodosti organizácií mládežníckej práce a administrácie mládežníckej práce.

Mládežnícka práca nesmie nahliadať na akúkoľvek skupinu mladých ľudí len ako na cieľovú skupinu pre inklúziu a participáciu, ale skôr ako na partnerov v aktivitách zameraných na podporovanie rôznorodosti v spoločnosti. V kontexte nových medzináboženských a medzikultúrnych podmienok v Európe je potrebné niektoré staršie formy mládežníckej práce, ako napríklad rozvoj a činnosť komúnít, premyslieť a prispôbiť ich novej dobe.

Kvalita praxe

Mládežnícka práca predstavuje jedinečnú profesionálnu prax, ktorú môžu vykonávať dobrovoľníci i platení zamestnanci. Neexistuje jednoznačné rozdelenie práce, pokiaľ ide o úlohy vykonávané jednými alebo druhými; skutočne aj jedni aj druhí môžu vykonávať rozličné aktivity mládežníckej práce. Ich vzťah je často vzájomne sa dopĺňajúci a obojstranne podporný. Avšak kvôli ich rozdielnosti sa vyskytli aj problémy okolo otázok kvality, kompetencií a uznania. Toto mnohokrát vyústilo do stretu medzi profesionalizáciou a profesionalitou. Je to komplexná diskusia týkajúca sa exkluzivity, či sa určitá úroveň kvalifikácie stane prahom profesionality. Nie je pochýb, že dochádza k istému zoskupovaniu poznatkov, skúseností a postojov ohľadom robenia mládežníckej práce z mnohých hľadísk – napríklad z hľadiska politiky, etiky, rizikového manažmentu, rozpočtovania a praktického zamestnávania mladých ľudí – títo mladí ľudia sú častokrát získavaní prostredníctvom ľudí s dlhoročnou skúsenosťou v dobrovoľníckej praxi. Musia sa preto vybudovať cesty individuálnej legalizácie prostredníctvom akreditácie vedomostí (učenia) a tieto sa musia rešpektovať. Toto sa dá dosiahnuť prostredníctvom zedefinovania štandardov kvality a identifikáciou všeobecných kompetencií. Takýto rámec by sa mohol vybudovať na európskej úrovni, aplikovať sa prostredníctvom národných štruktúr, byť dodávaný cez pružný vzdelávací a školiaci systém, a mohol by byť samoregulovaný prostredníctvom profesionálneho etického kódu, ktorým sa riadi správanie mládežníckych pracovníkov v styku s mladými ľuďmi.

Kompetencie, školenie a uznanie

Hoci sa môže zdať, že homogénny systém školení pre mládežníckych pracovníkov nie je potrebný, určite je potrebný systém budovania kompetencií postavený na takých formách učenia, akými sú rozvoj chápania teórie, praktické vedenie/dohľad (a spoločné vedenie/dohľad), koučing, e-learning, vzájomné učenie sa od rovesníkov, pozorovanie a hodnotenie. Je potrebné, aby boli vyššie uvedené formy učenia prístupné nadčasovo, a aby mali požadovaný účinok a ďalšie pokračovanie. Tak ako samotní mladí ľudia, tak aj mládežnícki pracovníci sa potrebujú kontinuálne vzdelávať, aby si vedeli poradiť so stále sa meniacimi okolnosťami, v ktorých musia pracovať. Pre lepšie chápanie zvyšujúceho sa objemu mládežníckej práce v ďalších odvetviach v dôsledku medziodvetvového rozvoja, je potrebné, aby sa mládežnícki pracovníci vzdelávali v ďalších mládežníckych výskumoch, v mládežníckej politike a praxi. Jednoducho povedané, vzdelávanie/školenie má byť pružné, primerané a pravidelne dopĺňané, respektíve rozširované. V prípadoch, v ktorých to je možné,

je potrebné, aby sa európska dimenzia školení premietla v ich medzikulturálnom, medzinárodnom charaktere, a aby boli prepojené obsahovo aj metodicky s európskym programom. Nielenže je potrebné zabezpečiť nevyhnutné možnosti, potrebné je aj výraznejšie uznanie mládežníckej práce tak v rámci štruktúr mládežníckej politiky ako aj mimo nich, ak má zostať zachovaná dobrá kvalita, kompetentnosť a lepšia prax. Treba mať stratégie potvrdzujúce uznanie a platnosť mládežníckej práce na európskej, národnej a miestnej úrovni, niekedy aj na úrovni organizácií. Každopádne, akékoľvek nástroje vyvinieme na akreditáciu, certifikáciu a uznanie, vždy tu budú kľúčové otázky týkajúce sa použitia, akceptácie a vierohodnosti. Je potrebné ich objaviť a, ak treba, adresne pomenovať aj slabé stránky. Je zrejmé, že takýto proces musí prebehnúť na úrovni dialógu so zástupcami ostatných odvetví verejnej správy, rôznych úrovni mládežníckej politiky a praxe a súkromného sektora.

Mobilita a vytváranie sietí

Výmena medzi mládežníckymi pracovníkmi a mladými ľuďmi z rôznych kultúr, pomerov a s rôznymi skúsenosťami s mládežníckou prácou je dôležitá z hľadiska rozvoja kvality, učenia sa a podpory, odovzdávania poznatkov a je tiež dôležitá pre existujúce príležitosti rozvoja a implementácie mládežníckej práce na medzinárodnej úrovni. Hoci možnosti takejto výmeny sa v poslednom období zlepšili, stále sú tu prekážky vo forme financií, jazykových kompetencií, osobnostného a profesionálneho statusu. Volali sme po mobilite ako po práve pre všetkých a práve preto treba vyvinúť mechanizmus riešenia a odstraňovania prekážok. Na to, aby sme zlepšili vytváranie sietí a výmenu, mali by mať odborníci v celej Európe, vo všetkých oblastiach mládežníckej práce prostriedky a príležitosti na dialóg, kontakt a spoluprácu a pre všetkých, ktorí pracujú v príslušných oblastiach mládežníckej práce by mali existovať špecifickejšie formy združení (asociácií). Rovnako sme chceli docieľiť viac príležitostí medzinárodnej mobility pre mládežníckych pracovníkov. Program „Mládež v akcii“ tieto príležitosti do istej miery ponúka, ale je potrebné ich rozvíjať ďalej. Na to, aby sme dosiahli nárast príležitostí mobility, treba posilniť diskusiu o hodnote vzájomného kontaktu prostredníctvom medzinárodnej mobility; aj keď sme už dosiahli súhlas (konsenzus) v otázke kľúčového dopadu na prax mládežníckej práce, ktorá sa odvíja od takýchto skúseností.

Trvalo udržateľná podpora a financovanie

Treba nevyhnutne vyvinúť právny rámec mládežníckej práce, ktorý zaistí základný rozpočet na garantovanie trvalej udržateľnosti infraštruktúry, projektov a rozvoja mládežníckej práce. Tento právny rámec môže vyžadovať vypracovanie miestnych akčných plánov mládežníckej práce identifikujúcich finančné prostriedky, ktoré je potrebné dodávať z rôznych úrovni financovania. Viacnásobné zdroje financovania majú odrážať rôzne úrovne v rámci mládežníckej práce a netreba ich stavať proti sebe. Potrebné sú jasné a transparentné kritériá financovania mládežníckej práce; etablované (pevne zavedené), ale aj nové iniciatívy a organizácie mládežníckej práce musia mať rovnaké možnosti na zabezpečenie týchto zdrojov. Hlavnú zodpovednosť za financovanie mládežníckej práce nesú na národnej úrovni príslušné vlády. Európske zdroje financovania majú trojnásobnú úlohu tak v oblasti rozvoja, ako aj v implementácii (zavádzaní) mládežníckej práce. Po prvé, mládežnícke programy na európskej úrovni – ako napríklad program „Mládež v akcii“ – predstavujú čoraz rozhodujúcejšie zabezpečenie sociálnej inklúzie (sociálneho začlenenia), mobility mládeže a aktívneho občianstva. Po druhé, ich zreteľný prínos týkajúci sa života mladých ľudí, ako aj prínos pre mládežníckych pracovníkov a pre konceptualizáciu mládežníckej práce ako takej, je dôležitý z hľadiska podpory nových foriem praxe. Po tretie, tieto programy sú neoceniteľné pri naštartovaní podpory pre mládežnícke aktivity a pri demonštrovaní ich hodnoty v oblastiach, kde je len slabá tradícia alebo porozumenie pre takúto prax. Do roku 2020 bude

horizont európskych stratégií v oblasti mládeže aj mimo nej, poskytujúci garancie mladým ľuďom, základnou platformou pri dosahovaní ich cieľov. Mládežnícka práca, však, bude aj tak musieť využívať hlbšie finančné zdroje a mládežnícki pracovníci budú potrebovať lepšie kompetencie v oblasti vytvárania príjmu.

Ďalší postup

Konvent uznal zodpovednosti mládežníckych pracovníkov ako takých prispievať do dôležitých oblastí spomínaných vyššie, ale títo mládežnícki pracovníci tiež potrebujú, aby im to bolo umožnené politicky aj finančne. Na európskej úrovni máme celú škálu politických iniciatív a činností v oblasti mládeže (a mimo nej, ale stále ovplyvňujúcich mladých ľudí, mládežnícku prácu a mládežnícku politiku), ktoré sa budú konať v priebehu budúceho roka. Obsah tejto deklarácie teda treba brať do úvahy v diskusiách/debatách. Zámerom deklarácie je podporiť počas týchto politických debát udržanie pozornosti na oblasť mládežníckej práce a na mladých ľudí. To zahŕňa:

- Európsku stratégiu 2020 a vlajkovú loď projektu “Mládež v pohybe“ („Youth on the Move“)
- predpokladané Odporúčanie Rady pre podporu mobility
- predpokladané Odporúčanie Rady pre uznanie neformálneho vzdelávania
- novú generáciu programov, ktoré budú spustené po programe „Mládež v akcii“ v roku 2013
- predchádzajúcu debatu, ktorá ovplyvní formu budúceho programu EÚ „Mládež“
- ďalší rozvoj dimenzií neformálneho vzdelávania Europass-u
- nového Sprievodcu 2.0 na validáciu (kontrolu platnosti) a uznanie neformálneho vzdelávania
- novú stratégiu školení zameraných na mládežnícku prácu v Európe v rámci programu „Mládež v akcii“

Prvý európsky konvent o mládežníckej práci, z ktorého vzišla táto deklarácia, otvoril v Európe debatu o mládežníckej práci. Konvent poukazuje na dôležitosť toho, aby hybná sila, ktorú naštartoval, bola ďalej udržiavaná prostredníctvom existujúcich štruktúr mládežníckej politiky Európskej únie a Rady Európy:

- Obnovená štruktúra Európskej spolupráce v oblasti mládeže
- Spoločné uznesenie Rady Európy o mládežníckej politike

Hlavnou požiadavkou konventu je, aby, na základe tejto deklarácie, Európska únia, Rada Európy a ich členské štáty ako aj súčasné a budúce troj-predsedenstvo Európskej únie postavili rokovania, akčný plán a potrebné finančné zdroje na jeho realizáciu. Rokovania by potom vyvrcholili v druhom európskom konvente o mládežníckej práci. Záverom ešte treba povedať, že táto deklarácia očakáva aj obsah a následné rokovanie o spoločnom uznesení Rady Európy o mládežníckej politike pod vedením belgického predsedníctva.